

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 12 Lutego r. s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Kopija odniesienia się Jenerała adjutanta Hrabiego Orłowa Denisowa do Naczelnika Głównego Sztabu Jego Cesarzkiej Mości, pod dniem 22 stycznia 1826 roku Nr 63, z Orła.

W ostatniem odniesieniu się mojem z dnia 18 t. m. N. 53, miałem zaszczyt komunikować Jaśnie Wielmożnemu Panu, o szczęśliwym przybyciu żałobnego konduktu na nocleg do wsi *Kurasowa*, zkąd po odprawieniu ś. liturgii i panichidy, o godzinie 8mej wyszedł w dalszą podróż do miejsca naznaczonego noclegu, do wsi *Olchowatki*.

D. 19, msza ś. i panichida, jak zwyczajnie, odprawione były przez Nayprzewielebniejszego *Włodzimierza* z Duchowieństwem soborem; kondukt wyszedł o godzinie 8mej do wsi *Kurakina*, w odległości 48 wiorst od *Olchowatki*. Na połowie drogi, dwie wiorsty nie dochodząc do stacji pocztowej *Oczki*, na granicy gubernii Orłowskiej, Przenaywielebniejszy *Gabryel* z Archimandrytami i Duchowieństwem, w ubi rach pontyfikalnych, z chorągwiami i krzyżami, Wojenny Jenerał Gubernator *Batuszew*, Gubernator Cywilny *Soncow* z Marszałkami, spotkali żałobny karawan, poprzedzany przez Biskupa Kurskiego *Włodzimierza* z Duchowieństwem, Gubernatorem cywilnym *Kożuchowem*, Marszałkami i ludem — Każdy Biskup, na granicy swej dycezyi, odprawił modlitwy i po oddaniu ostatniey posługi przez Duchowieństwo, urzędników i zgromadzenia gubernii kurskiej, prowadzenie odbywało się dalej, w processyi duchowney i assistencyi urzędników wyżej wspomnianych do stacji *Oczki*; zkąd po krótkiem odpoczynku, idąc dalej ku noclegowi, gdzie przybył o godzinie 6tej wieczorem. Po ukończeniu zwyczajney panichidy, cały orszak, prowadzący kondukt, umieszczony był w domu Jaśnie Oświeconego Xiążęcia *Kurakina*, gdzie P. Gubernator cywilny w imieniu gospodarza z gościnnością przymował.

D. 20, mając przed sobą drogę nie więcej nad wiorst 25 do wsi *Chotemowa*, ażeby dać nieco odetchnąć koniom, przeznaczyłem wyście konduktu na godzinę 10tą, który po odprawieniu mszy ś. i panichidy przez Biskupa Orłowskiego *Gabryela*, szczęśliwie przybył na miejsce o godzinie 5 wieczorem.

D. 21, o godzinie 8mej zrana, po ukończeniu mszy ś. i panichidy, kondukt zwyczajnym sposobem wyszedł do miasta *Orta*. Liczni obywatele spotkali go na samym wstępie, a o 9 wiorst przyłączyło się wielkie zgromadzenie ludu: nie dochodząc do rogatki, Przenaywielebniejszy z Archimandrytami i więcej 200 kapłanów w ubiorach kościelnych z całą duchowną processyą spotkali żałobny karawan. Jenerał-Gubernator *Batuszew*, Gubernator cywilny *Soncow*, Marszałkowie i Oywatele stanu ślacheckiego: Magistratury, podług urzędzonego ceremoniału, poprzedzały trunę, którą obywatele miasta, z właściwą ruskiemu narodowi gorliwością, sami wiezli do cerkwi ś. *Michała-Archaniota*, gdzie był przygotowany wspaniały baldachin nad okazałym katafalem. Nie masz potrzeby powtarzać Jaśnie Wielmożnemu Panu, po wszystkich miejscach wylewania uczuć smutku na widok żałobney processyi, w pograżeniu prowadzą-

cey w Bogu zesłego CESARZA. Dostatecznie one odpowiadają wielkości swojego przedmiotu. Zostaje mi oddać zupełną sprawiedliwość odznaczającemu się postawą, szykownością i wzorową gorliwością wojsk, od *Taganrogu* do dnia dzisiejszego spotykających i konwojujących konduktowi, uwiadamiając Jaśnie Wielmożnego Pana, z jaką pałającą gorliwością dopełniały tego świętego obowiązku. Nie można byż obojętnym widzem poruszających spotykań. Tu widzimy szeregi, które nie dawno napełniały powietrze okrzykami radośnego *Ural* na widok ubóstwianego MONARCHY — Wodza, świadka ich waleczności, w milczeniu pograżone i jednakiemi słowy wynurzające naysroższą boleść, zamiast łaskawego wzroku, najstodszy nagrody dla wojownika, widzieć zimną jego trunę! Ale i z nią ciężko się im rozstawać. Zaczawszy od Jenerałów, nie było żadnego dowódcy półku, ani oficera, ani żołnierza, którzyby z szczerością prawdziwą nie wynurzali życzeń służenia konduktowi aż do stolicy, jeżeliby szczęśliwymi stać się mogli Naymiłociwsiwoje na to pozwolenia.

Dzisiaj o pierwszey z południa, po odprawieniu mszy ś. i panichidy, kondukt wyruszył w dalszą drogę do wsi *Pawłowa*.

KRÓLESTWO POLSKIE

Warszawa dnia 17 lutego.

(z *Gazety Warszawskiej*)

MIKOŁAJ PIERWSZY

CESARZ WSZECH ROSSYJ KRÓL POLSKI
etc. etc. etc.

XIAŻĘ NAMIESTNIK KRÓLEWSKI

w Radzie Stanu.

Uskuteczniając Wolą Najjaśniejszego Cesarza i Króla Jmci z daty 17 kwietnia r. z. w celu przeprowadzenia do lepszego stanu miasto Starą i Nową Częstochowę, tudzież podania w tymże, mieszkańcom sposobność murowania domów ku własney wygodzie i ozdobie miastu służących, na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, postanawiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1. Wyplacona będzie kassie ekonomiczney miasta wojewódzkiego Kalisza, ze skarbu publicznego przez lat sześć i pół rocznie po złot. 40,000, wyraźnie złotych polskich czterdzieści tysięcy, w przeciągu czasu od 1 stycznia 1825 roku do 30 maja 1831 roku, na wsparcie dla nowobudujących, w mieście Nowey i Starey Częstochowie:

Art. 2. Po upłynieniu czasu tegoż, zwrót wyliczonych summ, łącznie z opłaconą prowizyą, służyć będzie jako fundusz żelazny na zapomogi dla nowobudujących się po innych miastach Królestwa Polskiego, w czém późniey rozporządzenia wydane będą.

Art. 3. Pożyczki udzielane będą na murowanie domów w summach po zł. 8000, 4000, 2000, nie mogą atoli przewyższać 1/3 części summ anszlagowych.

Art. 4. Każdy nowobudujący, chcąc uzyskać wsparcie, winien jest kommissyi wojewódzkiej przedstawić plan i anszlag kosztów domu murować się mającego, które kommissya wojewódzka do zatwierdzenia kommissyi rządowej spraw wewnętrznych i policji przedstawić ma.

Art. 5. Gdy potwierdzenie nastąpi, naówczas kommissya wojewódzka przypuści ubiegających się do uzyskania wsparcia w porządku, w jakim plany podane do zatwierdzenia zostały, prócz tego czyniony będzie wybór między ubiegającemi się według prawideł następujących.

Art. 6. Kolej udzielenia zapomóg oznacza się:

- a) Pierwszeństwo mieć mają pogorzelcy.
- b) Po pogorzelcach chcący przy ulicach pryncypalnych w miejsce drewnianego, wystawić dom murowany, lub na tychże zabudować plac pusty.
- c) Po nich chcący toż skutecznie po ulicach mniej pryncypalnych.
- d) Nakoniec, chcący dom murować, lub pusty, zrobić mieszkalnym, lub na domie murowanym bezpiecznym wystawić piętro jedno lub więcej.

Art. 7. Pożyczki dawane bydź mają na lat 10 z uwolnieniem od opłaty prowizyi, przez pierwsze trzy lata, w następnych zaś siedmiu latach biorący zapomogę, zwróci każdego roku jedną siódmą część kapitału i opłaci przynależny procent 5 od sta.

Art. 8. Fundusz ten administracyjny będzie przy kassie ekonomicznej miasta Kalisza pod dozorem kommissyi województwa kaliskiego, która corocznie z przychodu i wydatku udzielonego funduszu na wsparcie dla nowobudujących oddzielny rachunek kommissyi rządowej spraw wewnętrznych i policyi w potrzebne dowody zaopatrzone składać ma.

Art. 9. Dokładne zabezpieczenie udzielających się zapomóg do Kommissyi wojewódzkiej należy.

Art. 10. Uskutecznienie i ogłoszenie niniejszego postanowienia, tudzież umieszczenie onego w dzienniku praw, kommissyom rządowym sprawiedliwości, (spraw wewnętrznych i policyi, tudzież przychodów i skarbu, w czem do której należy, polecamy.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu rady administracyjnej d. 25 stycznia 1826 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

Minister Prezydujący w Kommissyi
Rząd. Spraw Wewn. i Policyi,

(podp.) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem:

Minister Sprawiedliwości: *Ig. Sobolewski.*

Sekretarz Jeneralny w zastępstwie
K. Hoffmann.

W Ł O C H Y.

Rzym d. 14 stycznia.

(z *Monitora Warszawskiego*).

Powstała znowu obawa o zdrowie Papieża. W dzień Nowego Roku nie przyjął, ani pierwszych władz, ani ciała dyplomatycznego. Niektóre osoby utrzymują wprawdzie, że Jego Świętobliwość miał na celu przywrócenie dawnych zwyczajów, podług których Papież przyymowali powinszowania tylko w rocznicę urodzin. Może też mocne deszcze opóźniają jego wyzdrowienie. Mówią także, iż wiadomość o śmierci Cesarza ALEXANDRA bardzo wielkie wrazenie na Jego Świętobliwość zrobiła.

Xiężna St. Leu przybyła ze swoim synem Ludwikiem do tutejszey stolicy.

Sławny improwizator *Sgrizzi* wystąpił w Rzymie w pałacu Justiniani z wielkimi oklaskami; dnia 19 stycznia improwizował trajedyą: „Alboin Król Lombardów.“

Donoszą z Neapolu, co następuje: pora czasu, która do dnia 11 h. m. była ciepła i dżdżysta, zmieniła się nagle dnia 12; ciepłomierz opadł z 18 na 5 stopni ciepła, a w okolicy Neapolu widziano śnieg, którym nawet i Wezuwiusz był okryty. Toż

samo przytrafiło się i w Abruzzach. Powiadają nawet, iż na konsularnym gościńcu z Aquilli jedna kobieta zmarła.

F R A N C Y A.

Paryż d. 1 lutego.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Oto jest mowa, którą Król zagał pierwsze na dniu wczorajszym posiedzenie Izby.

Mości Panowie!

„Z prawdziwem zadowoleniem znajduję się znowu pomiędzy wami. Baczny na ruch umysłów i bieg spraw publicznych, sądziłem, iż ni było ważnego powodu do przyspieszenia epoki, w której was zgromadzić sobie zamierzyłem. Przewidywanie moje usprawiedliwionem zostało, i wieszuję sobie, że nie skróciłem spoczynku, którego spodziewać się wolno wam było.“

„Śmierć uderzyła pośród Jego zawodu, jednego z moich najwspaniałomyślniejszych Sprzymierzonych; ta strata głęboko moje serce smarowała. Odbieram od Jego Następcy, jako też od innych Mocarstw, najwyraźniejszy zapewnienie o dalszém trwaniu w przyjaznych skłonnościach i ufam, że nie przyniesie uszczerbku zgodzie która dla spokojności ludów istnieje między mną i sprzymierzeńcami.“

„Zawarłem z N. Królem W. Brytanii umowę, która jednostajniejszemi i mniej uciążliwemi uczyni warunki, jakim podlega wzajemna żegluga obu narodów i ich osad. Z tego układu, spodziewam się szczęśliwych skutków dla naszego handlu morskiego.“

„Postanowiłem był nareszcie ustalić los wyspy *St. Domingo*. Nadszedł czas zamknięcia tak bolesney rany i zakończenia stanu rzeczy, który tyle interesów na uszczerbek narażał. Stanowcze oddzielenie tej osady, straconey dla nas od lat przeszło 30, nie zamiesza bezpieczeństwa tych, które posiadamy.“

„Prawo potrzebnem jest do działu wynagrodzenia, które zastrzegłem dla dawnych osadników; będzie wam podanem.“

„Rozkażę przelożyć wam bezpośrednio rachunki z roku 1824, zarys wydatków i przychodów 1825, i budżet na rok 1827. Rozwinięcie naszego handlu i przemysłu, podnosząc codziennie dochód z opłat od konsumpcyi i tranzakcyi, dozwoli nam polepszyć los kaptanów naszej świętey religii, powiększyć uposażenie wielu innych rodzajów służby publiczney, i do zmniejszenia, którego w tym roku doznały podatki stałe, przydać nowe zmniejszenie 19 milionów.“

„Winszować sobie będziecie ze mną razem, Mości Panowie, że we wzroście naszej pomysłności wewnętrzney, znajdziecie sposoby zmniejszenia opłat, nayciążliwszych dla podatkujących.“

„Prawodawstwo powinno następnemi ulepszeniami zaopatrzyć wszystkie potrzeby społeczeństwa. Coraz bardziej wzrastające podzielenie na cząstki własności gruntowey, zupełnie przeciwnie zasadzie rządu Monarchicznego, osłabiłoby zaręczenie, które konstytucya daje trónowi mojemu i poddanym.“

„Będą wam podane środki MPanowie, do przywrócenia zgody, która między prawem politycznym i prawem cywilnym istnieć powinna, i do zachowania dziedzictwa rodzinom, nieograniczając jednakże wolności rozrządzania majątkiem.“

„Zachowanie rodzin, sprowadza i zaręcza stałość polityczną, która jest pierwszą potrzebą krajów, a nadewszystko Francyi, po tylu zmianach losu.“

„Dopomóżcie mi MPanowie w dopełnieniu zamiarów, które umyśliłem, i w zapewnieniu coraz większego szczęścia ludom, które Opatrzność powierzyła moim staraniom. Nie będziecie więcej odemnie wzruszeni tą nierozważną obawą, miotającą jeszcze umysłami niektórych, mimo bezpieczeństwa, jakim się cieszymy.“

„Bezpieczeństwo to nie będzie narażone MPanowie; ufajcie, że z równą troskliwością czuwając

będę nad wszystkimi sprawami Państwa, i że zdołam pogodzić to, czego wymaga wykonywanie prawych swobód; utrzymanie porządku i powściągnięcie swawoli.“

Po tej mowie nastąpiły najmocniejsze okrzyki. Trudno wystawić zapalu zgromadzenia: Kanclerz odebrawszy rozkazy Króla, przeczytał rotę przysięgi dla Parów i Deputowanych, mianowanych w przerwie posiedzeń. Kanclerz odebrawszy znowu rozkaz od Króla, rzekł: „Oświadczam, za rozkazem Króla, że posiedzenie Izby Parów i Izby Deputowanych jest otwarte. Parowie i Deputowani wezwani są do zebrania się jutro o południu w swoich Izbach osobnych dla rozpoczęcia prac.“

„Posiedzenie skończyło się przy okrzykach: *niech żyje Król! niech żyją Burbonowie!* Król i Xiążęta rodziny przeszli znowu galerye Muzeum, a wystrzał artylleryi oznajmił ich powrót do zamku *Thuilleries*.

W czasie posiedzenia, *Delfinowa*, *Xiężna Berry*, *Xiężna* i *Xiężniczka Orleanu*, znajdowały się w trybunie, umyślnie dla nich przygotowanej. *Delfin* i *Xiężę Orleanu*, mieli swoje krzesła, pierwszy po prawej, drugi po lewej stronie Króla.

Wielki szambelan, wielki mistrz obrzędów, wielcy urzędnicy domu Królewskiego i Korony, marszałkowie, ministrowie stanu i radcy stanu, zajęli miejsca podług przepisanej porządku. Kanclerz Francyi stał przed swym krzesłem z poręczami, umieszczonem przed ławką wyższą, w której były siedzenia dla prezesa rady; ministrów sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, marynarki, oraz domu Królewskiego.

(z *Monitora Warszawskiego*).

Na posiedzeniu Izby Parów dnia 1 lutego obrano kommissyę, z pięciu członków złożoną, do ułożenia adresu na mowę Królewską. Członkami tymi są: arcy-biskup paryzki, margrabia *Lally*, Xiążę *Levis*, Xiążę *Brissac*, margrabia *Talaru*. Skoro kommissyę adres ułoży, nastąpi natychmiast nowe zebranie członków Izby.

W Izbie deputowanych przystąpiono 2 lutego do wyboru kandydatów na prezesa. Głosujących było 224, konieczna większość 113. Głosy tak podzielone były: *P. Ravez* 172, *P. Chilhaud de la Rigaudie* 168, Xiążę *Montmorency* 155, Margrabia *de Courtarvel* 141, baron *de la Boullerie* 110, *P. de Labourdonnaie* 103, *P. Hyde de Neuville* 39, *P. de Boville* 32, *P. de Vaublanc* 27, *P. de Berthier* 52, *P. de Berbis* 9, *P. de Granoux* 25, *P. Royer-Collard* 8. Gdy więc tylko 4 kandydatów miało liczbę głosów potrzebną, przystąpiono nazajutrz do wyboru piątego kandydata; został nim *P. de la Boullerie*.

Jenerał *Sebastiani* obrany został deputowanym z okręgu *Vernnis*, na miejscu zmarłego Jenerała *Foy*, większością 20 głosów.

Tutejsze towarzystwo przyjaciół greckich odebrało pomyślnie wiadomości o wypadkach w Grecyi. Turcy uderzyli d. 27 grudnia od lądu na twierdzę *Missolunge*, lecz zostali odparci, i blisko 4,000 ludzi w zabitych i ranionych stracili. Zdaje się, iż niebezpieczeństwo, którem druga wyprawa egipska zagrażała Grecyi, szczęśliwie minęło.

Jeden z tutejszych Dzienników umieścił list lekarza *Bailly* z *Napoli di Romania* pisany, z którego dowiadujemy się, iż rząd grecki myśli zaprowadzić główną kommissyę zdrowia dla całej Grecyi, i że Xiążę *Mauricordato* naczelny jej kierunek powierzył wspomnianemu lekarzowi. Podług jego planu założone będą szpitale w *Napoli*, *Ate-nach*, *Missolundze* i na wyspie *Kandy*. Lekarz *Bailly* ubolewa nad niedostatkiem lekarstw, i prosi towarzystwo greckie o ich przysłanie; wszystkie bowiem dawniejsze zapasy zostały już rozdzielone między nieszczęśliwych greków, którzy w liczbie 10,000, szczególniey mieszkańcy *Trypolizy*, *Argos* i innych miejsc, spalonych przez *Ibrahima*, cierpią głód i wystawieni na zimno,

w nęday pod *Napoli* obozują. Późniejszy list tego samego lekarza donosi, iż stan Grecyi jest zaspokajający, i że po urządzeniu szpitala w *Napoli*, zamyśla wyjechać w tym samym celu do *Aten*.

Rząd nasz ma także wysłać agentów do *Santa-Fé* i *Chili*. Do pierwszego miejsca przeznaczony jest Pan *Buchet-Martigni*, a do drugiego Pan *Laforet*.

(z gazety *Pruskiej Stanu*).

W *Metz* Professor *Bergery* wyklada *Jeometryę*, stosowaną do sztuk i rzemiosł, i ma wielką liczbę słuchaczy: pomiędzy którymi znajdują się 200 rzemieślników. Z jaką pilnością ci ostatni chodzą na lekcy, dowodzi następujące zdarzenie. Profesor opisywał instrument, nazwany *Trisektor*, za pomocą którego można z równą łatwością podzielić kąt na 3 części, jak z węgielnicą odrysować kąt prosty; lecz przy tém uczynił uwagę, że ten instrument, przy terazniejszym swym składowaniu, nie może być użytym do kątów, bardzo rozwartych i ostrych. Ta uwaga dostateczną była zachęcić wielu z chodzących na lekcy rzemieślników do czynienia doświadczeń, w celu udoskonalenia tego instrumentu; i w kilka dni złożono profesorowi siedm rozmaitych trysektorów. Z tych trzy, rzeczywiście są udoskonalone, a zrobione, przez stolarza, cieślę i szlifierza *źwierciadel*. Za pomocą ostatniego można nawet dokładnie podzielić kąt na 27 części. O jak są pożyteczne takie lekcy dla podobnych słuchaczy.

Pierwsze wydanie mów jenerała *Foy*, z 8,000 exemplarzy składające się, w przeciągu 24 godzin wyprzedane zostało.

W tych dniach wychodzi z druku u księgarza *Lado cat*, ważne dzieło przez deputowanego *P. Ganilh*, pod tytułem: *Dictionnaire d'economie politique*.

ANGLIA.

London d. 28 stycznia.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Zagajenie parlamentu nastąpi niezawodnie d. 2 lutego, a jak słyhać, Ministrowie udzielą wkrótce ważnych wiadomości obu Izdom. Między innemi mają złożyć pisma urzędowe; służące do objaśnienia pokrytych dotąd zastoną układów między *Portugalią* i *Brezylją*. Zdaje się, że *Anglia* użyje wpływu swojego; aby stanowi kraju portugalskiego nadać postać stosowną do przyrzeczeń Królewskich, danych w roku 1823 i 1824, oraz terazniejszych stosunków z *Brezylją*. Wreszcie Ministrowie, działając otwarcie podług interesów narodu, mogą się znosić z Parlamentem; względem naydelikatniejszych okoliczności, i szczerze wystawić mu politykę tak wewnętrzną, jako też zewnętrzną, której się trzymali od czasu ukończenia ostatnich obrad.

Słyhać, iż między rządem i bankiem zawarty został układ, w skutku którego bank chce odstąpić monopolium swego, rozciągającego się do całej *Anglii*, a przestać na działaniach swoich w samej stolicy i obwodzie jej w rozległości 60 mil angielskich. Układ ten będzie przedmiotem bilu, mającego się podać Parlamentowi. Jeśli tak jest rzeczywiście, w tym razie liczba zakładających banki prywatne nie będzie ograniczoną.

Rękawicznicy mają także podać Parlamentowi petycyę o zakaz wprowadzania rękawiczek zagranicznych.

W *Manchester* utyskują na upadek handlu. Piszą ztamtąd, iż najstarsi ludzie nie pamiętają takiej stagnacyi, jaka teraz panuje, nietylko w jednym, ale we wszystkich rodzajach handlu. Zbyteczna ilość wyrobów jest zapewne przyczyną tego stanu; aby więc przywrócić równowagę między produkcyą i odbytem, potrzeba mniej wyrobić. Podobnie, a nawet jeszcze gorzej, dzieje się w *Liverpool*. Cena bawełny coraz bardziej spada, tak, iż ci, którzy ją mają na sprzedaż, tracą trzecią część kapitału.

Listy z *Chili* donoszą, iż nieukontentowanie mieszkańców w *Valparaiso* okazało się najpier-

wey publicznie na zgromadzeniu zwołanem w pierwszych dniach października. Na tém zgromadzeniu uchwalono jednomyślnie, aby postanowienia Ministrów uważano za niebyłe; ogłoszono oraz *Valparaiso* za kraj niepodległy. Rząd w *San-Yago* mianował nowego Gubernatora, który natychmiast wyjechał do *Valparaiso*, a widząc, iż mnóstwo ludzi wyszło z tego miasta naprzeciw niego, wrócił do *San-Yago*. Czem rozgniewany Dyrektor *Freire* kazał oddziałowi jazdy, złożonemu z 250 ludzi osadzić zbuntowane miasto. Wszakże ledwo ten oddział ruszył w drogę, wyszło zaraz postanowienie Kongressu, aby się wrócił. Pułkownicy kilku pułków zaprzysięgli posłuszeństwo Kongressowi. Dyrektor *Freire* wezwany także do wykonania podobnej przysięgi, ociągał się; a gdy w godzinę wezwano go do sali obrad, dowiedziano się, iż wzięwszy 250 ludzi gwardyi, udał się do miasta *Conception*, gdzie się urodził. Działo się to d. 7 października. Zgromadzenie obratło Pułkownika *Sanchez* Dyrektorem. Lecz większa część wojska udała się za złożonym Dyrektorem, który na wezwanie stronników swoich w *San-Yago*, d. 8 października zrana powrócił tam na czele licznego korpusu. Natychmiast uwięziono *Sancheza* i drugiego jeszcze Pułkownika. *Freire* rozpuścił Kongres, którego członkowie rozjechali się; odmienił oraz wszystkich Ministrów. Uwięzionych Pułkowników zaprowadzono do *Mendoza* i spokojność została przywróconą.

Jenerał *Rodil*, dowodzący w *Callao*, będąc wezwany do poddania twierdzy, odpowiedział, że nim się podda, pierwej pozjada konie swoje, a z siodeł i munszteków zupełną gotować każe. Uważają, iż Królowi Hiszpańskiemu lepiej w ogólności służyli w Ameryce cudzoziemcy, aniżeli własni jego poddani.

Dnia 3 lutego.

(z Korrespondenta Hamburgskiego.)

Wczora zagajony został Parlament przez Królewskich Komisarzy ze zwyczajnymi uroczystościami. Gdy Mówca Izby Niższej z jey deputacją przed kratkami Izby wyższej ukazał się, Lord *Gifford* czytał następującą mowę Królewską:

Lordowie i Mości Panowie! Król Jmć rozkazał nam uwiadomić W. W. Panów, iż z boleścią zapatrywał się na smutny stan obrótu pieniędzy, zdarzony po zamknięciu ostatnich posiedzeń parlamentu. Ta nieprzyjemna okoliczność nie wynika, ani z wewnętrznych, ani zewnętrznych wypadków politycznych, nie wynika z niespodziewanego wymagania zasiłków ze źródeł krajowych, ani z bojaźni przerwania powszechnego pokoju.

Przyczyny, którym przypisać to nieszczeście należy, są za obrębami bezpośredniego wdawania się Parlamentu; nie można też żadnego innego zabezpieczenia około ich powrotu wynaleźć, tylko doświadczenie cierpień, przez nie zrzadzonych. Jednakże przeciwko pewney części tego złego, mogą być przynajmniej użyte ulepszenia, jeżeli nie środki skuteczne, i Król Jemć pokłada ufność w mądrości WPP., iż wynadzieje środki, do zachowania równie dobra prywatnych, jako i kraju, od podobnych, gwałtownych i mocnych wstrząśnień, nadając mocną zasadę środkom opłaty i cyrkulacyi kredytu krajowego.

Król Jmć odbiera ciągle od swych sprzymierzeńców i w ogólności od wszystkich zagranicznych Monarchów i krajów najmocniejsze zapewnienia przyjacielskich uczuć, również i Król Jmć ze swey strony ciągle i statecznie usiłuje wszystkie interesa godzić, oraz równie w starym jak i nowym świecie pokoy zalecać i zachowywać.

Król Jmć rozkazał nam donieść, że trzymając się tey polityki, pośrednictwem swym potrafił zawrzeć umowę z Portugalią i Brezylją, przez co związki dawno przerwanych przyjacielskich stosunków między dwoma spokrewnionemi naro-

dami, znowu przywrócone zostały, i nastąpiło formalne uznanie niepodległości Cesarstwa Brezyllyjskiego.

Król Jmć nie opuszcza najmniejszey okoliczności względem przywiedzenia do skutku uchwalonych przez parlament zasad handlu i żeglugi, i ile można, przez umowy z mocarstwami obcemi do skutku przywodzić. Król Jmć rozkazał nam, złożyć WPP. w kopii podług tych zasad ułożoną konwenoyą, która niedawno między Królem Jmcią a Królem Francyi zawartą została; tudzież konwenoyą z miastami aneantycznymi *Lubeką*, *Bremą* i *Hamburgiem*. Rozkazał także Król Jmć złożyć WPP. w kopii traktat przyjaźni, handlu i żeglugi, zawarty między Królem Jmcią a Rzeczą pospolitą kolumbijską, którego retyfikacye od zamknięcia ostatniego posiedzenia wymienione zostały. Są w nim niektóre warunki, do spełnienia których N. Pan pomocy WPP. potrzebuje.

Król Jmć ubolewa, że nie może WPP. donieść o ukończeniu działań nieprzyjacielskich w Indyach; ale działania ostatniey wyprawy zostały uwieńczone skutkiem szczęśliwym męstwa wojsk N. Pana i kompani wschodnio-indyjskiej, tudzież doskonałością i walecznością jey wodzów; N. Pan ma ufność, że dalszy ciąg tych usiłowań doprowadzi wkrótce do chwalebnego i pożądanego pokoju.

Król Jmć zwrócił uwagę na rozważenie rozmaitych środków, które na ostatniem posiedzeniu Parlamentu podane były względem ulepszenia stanu Irlandyi. Król Jmć donosi z radością, że przemysł tey części Zjednoczonego Królestwa ciągle i powszechnie wzrasta, co szczególniey przypisać należy spokojności, która teraz we wszystkich prowincyach Irlandyi szczęśliwie panuje.

Mości Panowie Izby Niższej!

Król Jmć rozkazał ułożyć na ten rok budżet i WPP. złożyć. Ułożony jest z najgorliwszym zyczeniem, uniknienia wszelkiego wydatku, przedochodzącego granice potrzeb kraju. Król Jmć z ukontentowaniem donosi WPP. że summa dochodu roku zeszłego zupełnie usprawiedliwiła oczekiwanie, jakie mieliśmy na jego początku.

Lordowie i Mości Panowie! Król Jmć mocno ubolewa nad szkodliwemi skutkami, które zrzadziło ostatnie przesilenie pieniędzy w wielu odnogach handlu i rękodzieln polączonego królestwa; ale N. Pan z zupełną spodziewa się ufnością, że to czasowe zatamowanie, którego handel i rękodzieln mogą w tey chwili doznawać, za błogosławieństwem Opatrzności, nie zaszkodzą wielkim źródłom naszej pomyślności, ani przeszkodzą wzrostowi bogactw narodowych.

Kurs Sanktpetersburski.

	Dnia 2	d 5 lutego.	
Amsterdam	na 65 dni 48 $\frac{1}{4}$	—	} Bank
	— 3 miesiące 48 $\frac{1}{4}$	49 $\frac{1}{2}$, 50	
Hamburg	— 65 dni 8 $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{2}$	8 $\frac{1}{5}$	} Assyg.
	— 3 miesiące 8 $\frac{1}{2}$, $\frac{7}{8}$	8 $\frac{1}{5}$	
Londyn	— 3 miesiące 9 $\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$	9 $\frac{1}{6}$, $\frac{5}{4}$	
Paryż	— 70 dni	—	
	— 3 miesiące 101 $\frac{1}{2}$, 102	102 $\frac{1}{2}$, 103	
<i>Moneta Rossyjska i cudzoziemska.</i>			
Dukat hol. nowy	—	—	
— — — stary	—	—	
Piastry twarde hiszp.	—	—	
Jefimki	—	—	
Rubel złotem 3 r. 87 k.	—	3 rub. 87 kop.	
— — srebrem 3 r. 72 k.	—	3 rub. 72 kop.	
<i>Papery kommissyi umorzenia długow.</i>			
6 $\frac{1}{2}$ assyg.	—	110	
6 $\frac{1}{2}$ brzęcząca moneta	105	104 $\frac{1}{2}$	
5 $\frac{1}{2}$ takoz	— 86 $\frac{1}{2}$, 87.	87	

Kurs wileński na assygnaty od dnia 10 lutego: rub. sreb. 3 rub. 77 kop., imperyal 37 rub 70 kop.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora Andzeya Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.